

1778/III/26 (15)

χ. Γεωργίου Ι. Μάρκου

978/φ 114r

σχ. 258, 260· πρβλ. 255

Πρακτικό. Κύρος της αποφάσεως αιρετοκρισίας και των σχετικών με αυτήν εγγράφων. Επικύρωση του περιεχομένου της με μαρτυρική κατάθεση των αιρετών κριτών. Ανακοίνωση στο δευτεροβάθμιο τρανσυλβανικό δικαστήριο.

// 1778 : μαρτίου : 26/15

²/ Έδιδαλβάσαμεν την πρωσταγήν όπου μᾶς ἤλθεν ἀπὸ τὴν Καμάραν, γραμμένην ³/ μαρτίου 10- καὶ τὴν ἐλλάβαμαν μαρτίου 24. (εἰς) τὴν ὁποίαν μέσα ἦτον ⁴/ περικλυσμένη μία Ἰστάντζια τοῦ Δημήτρη Κῶσμα, μαζὴ μὲ τὴν ⁵/ κρίσιν όπου οἱ ἐρετώκριτοι, ⁶ : ὀνομαζωμένοι (εἰς) τὴν ἴδιαν κρίσιν, ⁶/ τοῦ ἔκαμαν. μαζὴ καὶ ἡ ὁμολογία όπου αὐτός, καὶ ἡ ἀδελφῆτου Ζαμ.⁷/φύρα, μαζὴ μὲ τὸν ἀνδραπῆς Κάρων Ἰωάννου (εἰς) τοὺς ἄνωθεν ⁸/ ἐραιτοκριτὰς ἔδωσαν. (εἰς) τὴν ὁποίαν προσταγήν μᾶς ἐρωτᾶ τὸ ⁹/ ἔκλαμπρον τεζαουραριάτον, διὰ νὰ δώσωμεν τὴν ἀπόκρισιν ¹⁰/ εἰς αὐτὰ (εἶ)ναι ἀλ(ει)θινά; ὅθεν ἡ κομπανία κραῖνοντας τοὺς ἐραιτο.¹¹/κριτὰς τοὺς ἐδ(ει)ξεν τὴν προσταγήν τῆς Καμάρας καὶ τὰ περὶ κῶμα.¹² μὲνα ἐν αὐτῇ ἐρωτώντας τοὺς εἰς οὕτως ἐχ(ει), οἱ ὅποιοι παρ(ει)σιάζων.¹³/τάσμας καὶ τὰ καθωλικά γραῖμματα, τόσον τῆς ὁμολογίας ὡ.¹⁴/σάν καὶ τῆς κρίσεως, τὰ ὁποία διαβαζωντάστα ἦτον ὁμοῖα ¹⁵/ καὶ ἀπαράλακτα, λέγωντας καὶ ἐκ στόματος ὅτι οὕτως ἀλ(ει)θῶς ¹⁶/ (εἶ)ναι καὶ ἡ ὑπόδεσης, πλήν ἡ Ζαμφύρα οὔτε αὐτὴν τὴν ¹⁷/ ὑπόδεσιν δὲν ἔστερξεν, καὶ οὕτως ἀποκρίθ(ει)μεν μέσα (εἰς) τὴν ¹⁸/ καμάραν, καὶ ἔστω.

¹⁹⁻²²/ Ἰωάννης Τζηγγ(ού) mpr, Κόνσταντίνος. Αρπάσις mpr, κυρήτσης χατζή τύχ(ου), Γεώργιος Ι: μάρκ(ου) mpr, γεοργίς βελλεράς [μον.], Ἰωάννης Ἰωάνν(ου) μάρκ(ου) καπετάνος mria.

στ. 2-10 Ερώτημα του Θησαυροφυλακίου προς το Κριτήριο για να αποφανθεί αν είναι γνήσια τα έγγραφα που περιέχουν α) την απόφαση αιρετών κριτών, β) την αντιπροσφυγή του Δ. Κόσμα (πρβλ. εγγρ. 244, 254-255), και γ) το συνυποσχετικό («ὁμολογία») των διαδίκων για την αιρετοκρισία (*compromissum*). Αυτό ήταν αναγκαίο, επειδή προφανώς αυτά ήταν γραμμένα στα ρουμανικά ή/και στα ελληνικά¹.

στ. 10-16 Επίδειξη των πρωτοτύπων εγγράφων του συνυποσχετικού και της αποφάσεως αιρετοκρισίας από τους αιρετούς κριτές και σύγκριση με τα αντίγραφα που διαβιβάστηκαν στο Κριτήριο από το Θησαυροφυλάκιο. Προφορική μαρτυρία των αιρετών κριτών για τη γνησιότητα.

στ.16-18 Αντίρρηση της αδελφής για τη γνησιότητα των εγγράφων².

Το Κριτήριο αποφαίνεται μόνο για το κύρος των εγγράφων –κάνει δηλαδή ένα είδος πραγματογνωμοσύνης–, διότι δεν υπήρχε πρόβλημα ισχύος και εφαρμογής της³.

1. Τα δύο αδέλφια ήταν Ρουμάνοι, ενδεχομένως και ο σύζυγος της αδελφής, που όμως μπορεί να ήταν και Σικούλος. Οι αιρετοί κριτές πρέπει να ήταν μέλη της Κ που γνώριζαν ρουμανικά, λόγω των συναλλαγών τους ή της προηγούμενης διαμονής τους στις Ρουμανικές Ηγεμονίες (βλ. και ΕΚΣ, σσ. 36 επ., 53 επ.). Για τη γλώσσα, πρβλ. αν. εγγρ. 44, 126 στ. 6 και σχετικό σχόλιο.

2. Βλ. σχ. εγγρ. 260.

3. Βλ. ό.π., σ. 198. Για την αιρετοκρισία στο δίκαιο της Κ, βλ. ό.π., σσ. 95, 173, 176 σημ. 74, 187, 192, σημ. 168. Πρβλ. για το μεταβυζαντινό δίκαιο, Σύνταγμα Δ 7· Εξάβιβλο 1.4.1, 47-67· Μαλαξό ΦΠΑ΄· Νομοκριτήριο 120.1-4· Βακτηρία Κ 21· Νομικόν ΛΔ΄ §1-26· πρβλ. επίσης Μεν. Τουρτόγλου, «Η αίρετοκρισία στὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου καὶ τοῦ Ἰονίου πελάγους (17^{ος}-19^{ος} αἰ.)». Ἐπιβιώσεις τοῦ Δικαίου τῶν Βυζαντινῶν», Μελετήματα ἱστορίας ἐλληνικοῦ δικαίου, III, Αθήνα 2000, σσ. 241-250· Despina Isourka-Papastathi, «Les institutions du droit privé : Mécanismes d'équilibre entre systèmes de droit concourants et concurrents», Actes du XXe Congrès international des Études byzantines (6e Séance plénière, Paris 19-25 août 2001– Byzantina-Metabyzantina, επιμ. Paolo Odorico), Paris, EHESS [Dossiers Byzantins-2], 2003, σσ. 161-163· πρβλ. επίσης Efi Basdra, «L'institution de l'arbitrage dans le droit de l'ère post-byzantine – Le cas de l'île de Paxi», Études Balkaniques–“Cahiers Pierre Belon”, 10 (2003), σσ. 65-91, όπου συνοπτική παρουσίαση των διατάξεων περί αιρετοκρισίας των μεταβυζαντινών συμπληρωματικών συλλογών στις σσ. 75-84.

258

1778/III/30 (19)

χ. Γεωργίου Ι. Μάρκου

978/φ 114r-v

σχ. 257, 260

Απόφαση οριστική. «Επ'αναφορά» διαδικασία.

Απειλή αρνησιδικίας ως κύρωση για απρεπή διατύπωση αγωγής.

²³/ 1778 : μαρτίου : 30/19

²⁴/ Ἡ Ζα||μφύρα Μπ|ε|<α>κάν διὰ μέσον τοῦ ἐπιτρόπου¹ Μήχαελ Μήλερι ἐπρόσφερεν ²⁵/ (εἰ)ς τὴν κουμπανίανμας, μίαν Ἰστάντζιαν ζ(ει)τῶντας φω(ρίνια) RF 300"- ²⁶/ διὰ χρ(εῖ)αντης. ζ(ει)τῶντας καὶ

